

Nordsjøuniversitetet - Nettverk for høyere
utdanning og forskning i Nordsjøregionen

RF-1997/257-239

Nordsjøuniversitetet

Nettverk for høyere utdanning og forskning i Nordsjøregionen

Rapport RF-97/257

Vår referanse: 722/50.6010	Forfatter: Jan Erik Karlsen	Versjonsnr. / dato: V01 / 07. 11.97
Ant. sider: 26	Faglig kvalitetssikrer: Rudolf Meissner	Gradering: Åpen
ISBN: 82-7220-872-5	Oppdragsgiver: Stavangerregionens Europakontor	Åpen fra (dato): 19. november 1997
Forskningsprogram:	Prosjektittel: Prosjekt "Nordsjøuniversitetet"	

Emne: Rapporten er en forstudie av prosjekt "Nordsjøuniversitetet". Den beskriver hvordan en kan tenke seg et slikt samarbeid mellom høyskoler og universitet i det som i INTERREG IIC programmet omtales som "Nordsjøregionen", dvs. deler av det sørlige kyst-Norge (fra Møre og Romsdal til Østfold), vestkysten av Sverige (inkludert Gøteborg) og Danmark, nordvest Tyskland, kystområdene i Nederland samt hele østkysten av Skottland (inkludert Aberdeen og østkysten av England, inkludert Suffolk).

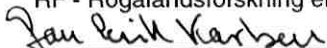
INTERREG IIC programmet er et EU initiativ for å styrke grenseregionalt samarbeid på tvers av landegrenser og sjøområder. Siktemålet er å bedre balansen mellom ulike områder og forsterke økonomisk og sosial samhörighet.

"Nordsjøuniversitetet" kan utformes som et nettverkssamarbeid mellom høyskoler og universitet i Nordsjøregionen, forankret i felles ressurser og historie og basert både på fjernundervisning og campusopphold for studentene. Prosjektet er tenkt som et samarbeid mellom de ulike utdanningsinstitusjonene og deres nærliggende by- og regionalpolitiske myndigheter.

Forstudien anbefaler, som et neste trinn, en søknad om støtte til videre prosjektutvikling fra Rogaland Fylkeskommune, ved Utvalget for høyere utdanning og forskning, og likeens, som et oppfølgende trinn, en søknad til INTERREG IIC programmet om iverksetting av nettverkssamarbeidet. Samlet prosjektperiode vil være 1997-2001.

Emne-ord: Høyere utdanning, nettverkssamarbeid

RF - Rogalandsforskning er sertifisert etter et kvalitetssystem basert på NS - EN ISO 9001

Prosjektleder
Jan Erik Karlsen

for RF - Miljø og næringsutvikling
Kåre Netland

Innhold

Sammendrag	i
Forord	ii
Forkortelser	iii
1 INNLEDNING	1
1.1 Nordsjø-“visjonen”	1
1.2 Hvorfor bør Rogaland engasjere seg i oppbygging av et Nordsjøuniversitet?	2
1.3 Regionalt samarbeid i EU	2
2 NORDSJØEN SOM KUNNSKAPSKJERNE	4
2.1 Nordsjøregionens særtrekk	4
2.2 Næringssamarbeid i Nordsjøregionen	7
2.3 Naturressurser og kulturelt samkvem	7
3 NETTVERK SOM MODELL FOR SAMARBEID	8
3.1 Hva kan et Nordsjøuniversitet inneholde?	9
4 FASER OG FINANSIERINGSBEHOV	9
4.1 Kostnader	10
4.2 Finansieringsformer og tidsplan	10
4.3 Partnersøk	11
4.4 Felles studieplan	11
4.5 Markedsføring	12
5 HVA BØR NÅ GJØRES?	12
5.1 Hvem bør delta?	12
5.2 Hvordan gå fram for å realisere Nordsjøuniversitetet?	12
6 KONKLUSJON	13
VEDLEGG	13
Vedlegg I	14
Høgskolen Stord/Haugesund	14
Vedlegg II	15
Høgskolen i Stavanger:	15

Vedlegg III.....	16
Partnersearch	16
Vedlegg IV	17
Nomenclature of territorial units (NUTS- regions).....	17
Vedlegg V.....	22
Oversikt over Interreg IIC programmet.....	22

Sammendrag

Rapporten er en forstudie om "Nordsjøuniversitetet". Den beskriver hvordan en kan tenke seg et samarbeid mellom høyskoler og universitet i det som i INTERREG IIC programmet omtales som "Nordsjøregionen", dvs. deler av det sørlige kyst-Norge (fra Møre og Romsdal til Østfold), vestkysten av Sverige (inkludert Gøteborg) og Danmark, nordvest Tyskland (inkludert Kiel, Hamburg og Bremen) kystområdene i Nederland samt hele østkysten av Skottland og østkysten av England (inkludert Newcastle, Hull og sør til Suffolk).

INTERREG IIC programmet er et EU initiativ for å styrke grenseregionalt samarbeid på tvers av landegrenser og sjøområder. Siktemålet er å bedre balansen mellom ulike områder og forsterke økonomisk og sosial samhörighet.

"Nordsjøuniversitetet" er tenkt som et nettverkssamarbeid mellom høyskoler og universitet i Nordsjøregionen, forankret i regionens felles ressurser og historie og basert både på fjernundervisning og campusopphold for studentene. Kjernefagene bør ha direkte tilknytning til Nordsjøen; f. eks. innen marin økologi, kystsoneforvaltning, sjøtransport, petroleumsvirksomhet, historie, arkeologi, geografi, økoturisme, språk mm. Nettverket kan organiseres som et samarbeid mellom de aktuelle utdanningsinstitusjonene og deres nærliggende by- og regionalpolitiske myndigheter.

Forstudien beskriver rammen for et slikt nettverk. Den anviser også en søknad støtte til videre prosjektutvikling fra Rogaland Fylkeskommune, ved Utvalget for høgere utdanning og forskning. Som et oppfølgende trinn, er det også foreslått en søknad til INTERREG IIC programmet om iverksetting av nettverkssamarbeidet. Samlet prosjektperiode vil være 1997-2001. For hele prosjektperioden foreslås et budsjett på NOK 3.425.000.

Forord

Stavanger-regionens Europakontor har anmodet RF-Rogalandsforskning om å lage en forstudie om utvikling av et Nordsjøuniversitet. Hensikten med forstudien har vært å klargjøre grunnlaget for selve etableringen av et slikt samarbeidstiltak, hvilke partnere som kan være aktuelle i prosjektets ulike faser, kostnader forbundet med utviklingen og lanseringen av dette, mv.

Studien har vært basert på skriftlige kilder fra EU, herunder informasjon fra den norske EU-delegasjonen i Brussel, ved tidligere kommunalråd Sverre Mauritzen. Dessuten har det vært holdt noen telefonkonferanser, samt et arbeidsmøte mellom RF og Høgskolene i Stavanger og Stord/Haugesund. Høgskolene har bidratt med ideer om hvordan nettverket kan se ut, hvordan samarbeidet kan komme i gang, samt med informasjon om sine nåværende nettverk og samarbeidspartnere i Nordsjøregionen.

Så langt i prosessen er det registrert stor interesse for forslaget om et Nordsjøuniversitet, både blant høgskolene, hos myndighetene i regionen og i media. Forstudien angir tids- og kostnadsrammer for gjennomføring av forslaget, samtidig som det klargjør hvilket fokus et nettverkssamarbeid i Nordsjøregionen kan ha.

Stavanger, 6. november 1997

Jan Erik Karlsen

Forskningsleder/professor

Forkortelser

EU	European Union
EC	European Commission
ESDP	European Spatial Planning Perspective
INTERREG IIC	EUs program for grenseregionalt samarbeid under Europakommisjonens Generaldirektorat for Regionalpolitikk, DG16.
NUTS	Nomenclature of Territorial Units

1 Innledning

1.1 Nordsjø-“visjonen”

Ideen om et Nordsjøuniversitet, dvs. en internasjonal allianse for høyere utdanning og forskning som kan styrke det felles kunnskapsgrunnlag for Nordsjø-regionen, er under utvikling i Rogaland. Det er ikke noe uvanlig at universitet og høyskoler har tosidig samarbeid med liknende institusjoner, høyskolene i Rogaland har hatt slike forbindelser lenge. Noe mer uvanlig er det imidlertid å lage et formalisert nettverk av universitet og høyskoler rundt grenseregioner hvor man tilbyr studenter fra alle deltakerland felles utdanning. Et slikt initiativ er for tiden under utprøving i Øresundregionen, hvor universitet og høyskoler der (inkludert Malmø og København) samarbeider om utveksling av studenter, lærere og forskning. Dette forsøket har pågått i et par års tid og bedømmes som en suksess så langt. Nettverksprosjektet finansieres av Interreg IIA programmet som EU har for ordinært grenseregionalt samarbeid.

Utvikling av kommunikasjonsteknologi har lettet vandringen av kunnskap. Det moderne kunnskapssamfunnet har skapt et overskudd av universell problemløsningskompetanse som får utløp og anvendelse på forskjellige områder via f. eks. Internett. Men selvsagt er ikke all denne kunnskap globalt anvendelig eller interessant. Noen ganger bør kunnskapsutviklingen og -spredningen avgrenses til bestemte problemer eller regioner.

Strandflatesamfunnene langs Norges, Sveriges, Danmarks vestkyst, Tysklands og Nederlands nordkyst, og langs Skottlands og Englands østkyst har en felles arv og et likeartet ressursgrunnlag. Denne Nordsjø-regionen kan derfor ses som en geografisk, kulturell og økonomisk enhet. EU har signalisert en anerkjennelse av og en støtte til videreutviklingen av regionen gjennom sine utviklingsprogrammer, og norsk deltakelse er ønsket velkommen. Men integrasjonen av et felles kunnskapsgrunnlag må styrkes, dels fordi den historiske kontakten her er svekket og dels fordi man ikke utnytter de potensialer som fins i regionens felles ressurser. Nordsjøregionens utfordring er å ta vare på dens unike ressurser. Målsetningen med et slikt Nordsjøuniversitetet bør derfor være knyttet til bærekraftig ressursforvaltning i denne regionen.

Nordsjøuniversitetet kan også utformes som et nettverk med høyskoler og universitetet som representerer funksjonelle regioner i hvert av Nordsjølandene (f. eks. Vestlandet i Norge, Grampian i Skottland, Esbjerg i Danmark, hansabyene i Tyskland, osv.) og som går sammen om noen felles studieretninger. Kjernefagene bør ha direkte tilknytning til Nordsjøen; f. eks. innen marin økologi, kystsoneforvaltning, sjøtransport, petroleumsvirksomhet, historie, arkeologi, geografi, økoturisme, språk mm. Styrken og mangfoldet i de samarbeidende institusjoners eksisterende tilbud må utnyttes samtidig som man arbeider for utvikling av et nytt felles kunnskapsgrunnlag. Et slikt utdanningsnettverk vil kunne utdanne studenter med spesiell kompetanse knyttet til internasjonalt samarbeid, eksemplifisert gjennom den Nordsjø-identitet som knytter kystområdene i denne regionen sammen.

1.2 Hvorfor bør Rogaland engasjere seg i oppbygging av et Nordsjøuniversitet?

Regionen har i mange år hatt ambisjoner om å få oppgradert status for Høgskolen i Stavanger. DH/RDH/HiS har gjennomgått en positiv utvikling de siste 15 år, men alle forsøk på å få opp diskusjonen om et femte universitet i Norge beliggende i Stavanger, er hittil blitt avvist av fagdepartement og statsråder. I tillegg har Stavanger tidvis fått konkurranse fra både Kristiansand og Bodø mht. å få utvidet spekteret av høyere utdanningstilbud.

Departementets motvilje mot å la HiS tildele doktorgrader, er av høgskolen til en viss grad blitt forbigått ved å inngå strategiske allianser med Aalborg Universitet og Robert Gordon University i Aberdeen. Doktorander innenfor noen få utvalgte områder kan stort sett oppholde seg i Stavanger, men får tildelt dr. grad av de to nevnte universitetene.

Internasjonale allianser kan med andre ord være en inngangsport for å utvikle et bredt, universitetslignende utdanningstilbud i Stavanger og dermed legge grunnlaget for en senere nasjonal anerkjennelse som universitet. Et virkemiddel for å oppnå dette er opprettelsen av et "Nordsjøuniversitet", tenkt som et formalisert nettverk av høgskoler og universiteter rundt Nordsjøen som tilbyr studenter fra alle deltakerland felles utdanningslinjer.

Tiden for å kunne få gjennomslag for et slikt utdanningstilbud ser ut til å være gunstig. Gjennom INTERREG IIC programmet signaliserer EU en anerkjennelse av og en støtte til Nordsjø-regionen som geografisk, kulturell og økonomisk enhet. EU har dessuten generelt en positiv holdning til tiltak som styrker den europeiske integrasjonen på tvers av landegrensene. Også Norges holdning til samarbeid med EU-land og deltakelse i utdannings-/FoU-nettverk er positiv.

1.3 Regionalt samarbeid i EU

Innen EU har det i lengre tid vært fokus på regional utvikling, faktisk er dette den mest omfattende virksomhet EU driver. Denne utviklingen er styrket i den senere tid, bl.a. er det *økende*:

- vekt på regionalpolitiske virkemidler
- oppmerksomhet om regional utvikling utenfor EU
- vilje til tilpasning til nye medlemlands behov
- samordning av politikk og virkemidler
- oppmerksomhet på nærhetsprinsippet (subsidiaritetsprinsippet)
- vekt på lokale vekstprosesser

EU anvender selv ulike organer, programmer og initiativ for å bedre dette regionale samarbeidet. Noen av disse aktivitetene er Norge med i, særlig gjelder det ulike programmer som styrker samarbeidet i Norden. Men også andre programmer er aktuelle.

INTERREG er et EU-initiativ som skal styrke grenseregionalt samarbeid og styres av Europakommisjonens DG 16 (Generaldirektoratet for Regionalpolitikk). Norge er med i flere grenseregionale prosjekter i Norden finansiert over dette programmet. INTERREG IIC kan ses som en videreføring av bl.a. studiene "Europe 2000" og "Europe 2000+", samt aktiviteter knyttet til European Spatial Planning Perspective (ESDP). Programmet skal se større geografiske regioner i sammenheng. I alt er syv slik regioner utpekt; Nordsjøen, Østersjøen. Atlanterhavskysten, Middelhavsområdet, Alpene, Balkan/Adriaterhavet, samt Irland-England pluss deler av Be-Ne-Lux og Nord-Frankrike.

Nordsjøen er altså en slik INTERREG IIC region hvor prosjekter som omfatter regional planlegging og regionalpolitiske utviklings tiltak skal iverksettes. De prioriterte områdene vil fokusere på tre innsatsområder:

1. Fysisk planlegging og grenseregionalt samarbeid

- studier og utredninger innen samferdsel og kommunikasjoner
- tiltak for å bedre utvikling og miljøvern i perifere sjøområder
- utvikling i kystområdene
- tiltak for å bedre situasjonen for geografisk sårbare områder (fjell, arktiske strøk)
- tiltak for å bedre situasjonen innen spesielle områder (våtmarker e.l.)

2. Bærekraftig økonomisk utvikling

- et høyverdig reiseliv
- *nettverk for mellomstore byer*
- diversifisering i ensidige landdistrikter

3. Utvikling av menneskelige ressurser

- *utdanning*
- *forskning*
- informasjonsteknologi

INTERREG IIC programmet fokuserer altså klart på kunnskap og kompetansepredning. Det fremhever også utviklingen av nettverk for mellomstore byer som tiltak for å skape en bærekraftig økonomisk utvikling. Programmet sier dessuten at et viktig element i Nordsjø samarbeidet er å stimulere en bedre tilgang til kunnskap på tvers av regionen, og på den måten øke den økonomiske og sosiale integrasjonen. Målsettingen med de aktiviteter og tiltak som settes i verk bør derfor være å stimulere (Measure 2.3 Information technology and communication):

*Nettverk mellom forskning, utdanning og kunnskapsbedrifter i regionen
(.....promote and encourage better networking among existing knowledge
centres, institutes, universities and companies).*

Som en start foreslår programmet også en "priority activity", beskrevet som (Measure 2.3 b) å bruke informasjonsteknologi til å redusere periferiproblemer i Nordsjøregionen:

Å stimulere transnasjonale nettverksstudier innen området fjernundervisning, ... (.....transnational networking studies into the field of remote education, ...

Det er i denne sammenheng at forslaget om å etablere et nettverk av høyere utdanningsinstitusjoner som arbeider for felles kunnskapsutvikling og spredning om og rundt Nordsjøen - kalt Nordsjøuniversitetet - finner sin forankring i INTERREG IIC programmet. Samarbeidet mellom kunnskapssentra, universitet/høgskoler og industrien vil kunne danne en naturlig arena for en slik nettverksdannelse i Nordsjøregionen.

2 Nordsjøen som kunnskapskjerne

2.1 Nordsjøregionens særtrekk

- **Demografi og bosetting**

Innen INTERREG IIC er i alt 80 fylker (eller tilsvarende adm./politiske enheter) med i samarbeidet om Nordsjøregionen. I 1993 var den samlede befolkningen innen dette området 36 millioner mennesker, Norge inkludert. Dette utgjorde ca. 10% av EUs samlede befolkning. De engelske regionene (inkludert Skottland) utgjorde 46% av denne befolkningen, de tyske regionene 25%, de nederlandske 10%, de norske 9%, de danske 4% og de svenske regionene 6%.

Det er åpenbart at disse fylkene er svært ulike både når det gjelder befolknings- og næringsgrunnlag, kultur, kommunikasjoner og alle former for infrastruktur og menneskelig kapital. Tynt befolket er det i mange områder i Skottland, i det nord-østlige Nederland og i de østlige deler av Jylland. Tett befolket er det f. eks. i Hamburg-regionen. I Sogn og Fjordane er befolkningstettheten nede i 6 innbyggere per km², i Highlands (UK) er den 8, i Hamburg 2250 og Bremen 1691 innbyggere per km². Sett under ett er befolkningstettheten for Nordsjøregionen (inkludert Norge) klart lavere enn gjennomsnittet for alle EU-landene; 93 mot 116 innbyggere per km². Dette skyldes først og fremst den lave befolkningstettheten i Norge, selv om den for de utvalgte 13 fylkene faktisk er høyere enn vårt landsgjennomsnitt. De svenske regionene har også en noe høyere befolkningstetthet enn sitt landsgjennomsnitt. For England, Skottland, Nederland, Tyskland og Danmark er tettheten lavere enn deres landsgjennomsnitt.

Befolkningstilveksten lavere i Nordsjøregionen enn den er i EU under ett; 4.1% mot 8.1% for tiårs perioden 1980-1993. De nederlandske, svenske, tyske og norske områdene vokste sterkest, de engelske og danske vokste langsommere enn gjennomsnittet i regionen. Den høyeste vekstraten finner en i Flevoland (114%) i Nederland. Dette er nye landområder utvunnet fra havet og nå tatt i bruk som bosettingsområder. Flevolandtilveksten forklarer det meste av den høye vekstraten i de nederlandske områdene. Også Emsland (31%) og Cloppenburg (15%) i Tyskland,

Cambridgeshire (12%) i England, og Akershus (10%) og Rogaland (8%) har høye vekstrater. Befolkingstilbakegang er registrert i 11 av de 39 NUTS 2 regioner som hører til i Nordsjøområder, fire tyske, tre engelske, tre nederlandske og en dansk.

Trass i disse befolkningsmessige ulikheter har regionene en del felles problemer og utfordringer; overfylte veier, svinnende næringsveier, miljøproblemer, osv. Nordsjøregionens primære naturressurser, energi og fisk, trenger en ny form for ressursforvaltning for å kunne være bærekraftige i et lengre perspektiv.

- **Svekkede sektorer**

Mange av de områder som fins i Nordsjøregionen, særlig i England og Tyskland, har vært svært avhengige av tungindustri, skipsbygging, stål, kullgruver, mekanisk industri, tekstil og manufaktur. Alle disse bransjene har gått tilbake over de siste 20 årene, ofte som følge av økende import. Resultatet har blitt tap av arbeidsplasser i regionen. Nye jobber er blitt skapt i tjenesteyting, men disse er ofte lokalisert utenfor de gamle sentrene. Derfor har de ledige egentlig ikke funnet nye muligheter innenfor de ekspanderende bransjer. Langtidsledighet har blitt et vanlig bilde. Store deler av Nordsjøregionen har derfor fått støttemidler fra EUs strukturfond, faktisk bor nær 40% av regionens befolkning i slike støttede områder.

- **Miljøproblemer**

Tungindustrien og kullgruvedriften har etterlatt seg store miljøproblemer, ofte forsterket av omfattende bruk av kullfyrte kraftverk, økende utslipp fra trafikk og intensivt landbruk med bruk av gjødningsstoffer og pesticider. Urban forslumming i bykjernene etterhvert som fabrikker stenger, har også økt miljøbelastningene (både sosiale og fysiske) for befolkningen i disse områdene.

- **Energi**

Nordsjøen er EUs hovedkilde når det gjelder energi, det forsyner medlemslandene med over halvdelen av deres primære energibruk. Det meste kommer fra britisk sokkel men også betydelige mengder kommer fra nederlandsk naturgassproduksjon. De nasjonale inntektene for produsentlandene er betydelige, men arbeidsplasser og primær økonomisk aktivitet er ganske begrenset i regional sammenheng til de steder hvor olje og gass tas i land for bearbeiding og transport. Arbeidsplassene i tilknytning til bygging og drift av installasjoner er dessuten særpreget av stor arbeidsmigrasjon. Kullproduksjonen i nord-England har tidligere forsynt EUs medlemsland med betydelige mengder kull. I dag utgjør andelen kull i primærenergiforsyningen mindre enn 15%, en andel som synker raskt fordi mange gruver stenges. Ledighet og redusert inntektsevne karakteriserer disse gruveområdene.

- **Fiskerier**

Nordsjøen er en viktig kilde for å forsyne Europa med fisk, og det skapes mange jobber i denne næringen, både på land og til havs. Overfiske og forurensning, kombinert med fangstbegrensninger og eventyrlige forbedringer i fangstmetoder, har ført til en vedvarende nedgang i fiskebestand og arbeidsplasser. Fiskeflåten er konsentrert om forholdsvis få havner, mens fiskeoppdrett og fiskeforedling er noe mer spredt i regionen.

- **Transportsystem**

Veisystemene i Nordsjøregionen er godt utviklet, selv om de etterhvert er ganske overbelastede. Den største svakheten er imidlertid knyttet til at Nordsjøen ikke er optimalt utnyttet som transportrute. Trafikken er svært konsentrert i noen større havner (f. eks. Rotterdam). Derfor har flere av de mindre havnenes betydning avtatt, noe som betyr økende landverts transport og økende belastning på veinettet. Kravet til redusert leveringstid for varer avskrekker transportaktører å satse på lange sjøruter mellom f. eks. England og Danmark, Tyskland og Nederland eller mellom England og Skandinavia. Flere av de områder som i dag trafikkeres sterkest sjøverts er også de som har de mest sårbare kystområdene.

- **Et fundament for økt vitalitet**

Den største utfordringen for Nordsjøregionen er å motvirke de nedadgående trender i sysselsetting og verdiskaping, avfolkning i spredtbygde områder, forslumming av bykjerner og nedsliting av kyststrekninger. Den største dynamikken innen EU-området foregår i dag utenfor Nordsjøregionen, mest i det sentrale EU området rundt det sørlige England, det vestlige Tyskland, Be-Ne-Lux, deler av Frankrike og Nord-Italia.

Verdiskapingen innen Nordsjøområdet er høyere enn i EU sett under ett, målt som BNP per capita. Det samlede BNP var beregnet til MECU 610.000 i 1993, som utgjorde 10% av EUs samlede verdiskaping sammenlignet med 10% av befolkningen (Norge inkludert i begge beregninger). Det er store ulikheter i BNP per capita mellom de ulike områdene. De engelske områdene med redusert befolkning, South Yorkshire, Cleveland og Durham hadde 11.000-12.000 ECU per innbygger, mens Oslo hadde 39.100 ECU i 1993. Rogalands verdiskaping var i 1993 21.000 ECU, men er i den senere tid blitt sterkere og er etter alt å dømme godt over gjennomsnittet for de verdiskapende områder i Nordsjøregionen. Sett under ett er imidlertid verdiskapingen per innbygger i Nordsjøregionen (17.000 ECU) sterkere enn i EU (16.000 ECU) som helhet i 1993.

Veksten i verdiskapingen varierer også, særlig på 1990-tallet. I perioden 1991-93 vokste BNP for hele regionen med 7.5%. De engelske områdene hadde ingen vekst i denne perioden. De norske fylkene hadde 6.2% og de svenske områdene 8.2% vekst. Sterkest vekst fikk en i de tyske, nederlandske og danske områdene med 12% vekst i denne treårsperioden. Västsverige var det området som hadde sterkest vekst, med hele 24.5%. Også Weser-Ems (18.1%), Schleswig-Holstein (16.7%) og Flevoland (16.4%) hadde sterk økning i BNP. Etter at normaliseringen skjøt fart i det gjenforente Tyskland har de tyske Nordsjøområdene ikke lenger en slik veksttakt. I tiårsperioden 1984-1993 vokste de tyske, nederlandske og danske områdene sterkere enn EU-gjennomsnittet, mens de tyske og svenske hadde langt svakere vekst. For de norske fylkene fins det ikke slike beregninger for denne perioden.

Arbeidsledigheten varierer også mye. Sett under ett er ledigheten mindre i Nordsjøregionen enn i EU som helhet (1995:10.8%). Lavest ledighet fins i de norske fylkene som varierer fra 2.9% i Sogn og Fjordane til 5.9% i Telemark. De tyske områdene varierer fra 6.5% i Stormarn til 14.9% i Bremerhaven. De nederlandske områdene har noe høyere ledighet enn det nasjonale gjennomsnitt (7.3%). Fire av områdene i England og Skottland har mer enn 10% ledighet, høyest er det i Cleveland

(13.9%) og lavest i Borders (5.0%). Ledigheten i de svenske områdene er høyest i Nordsjøregionen og varierer fra 8.4% (Värmland) til 9.8% (Älvsborg län).

2.2 Næringssamarbeid i Nordsjøregionen

Både private og offentlige aktører er interessert i et utvidet Nordsjø samarbeid. Fra seminaret om INTERREG IIC i Stavanger i 1997 står det følgende å lese (Torbjørn Kindingstad, Stav. Aftenblad 11.2.97):

“Ideen bak et Nordsjø samarbeid er å videreutvikle et nettverk, og fylle inn i rammen samarbeidsprosjekter som kan styrke regionens utvikling. Det vil handle om fisk og fiskerisamarbeid, skipsbygging og oljetilknyttet virksomhet. Ferietrafikken og ferjetransporten trekkes inn. Det samme gjelder ting som øvrige samferdselsprosjekter, lokalforvaltning osv.

Samarbeidet vil også omfatte havneutbygging og vei og jernbanenettet knyttet til havnene. Det vil bli satt fokus på transportbrukerne, forsøkt å fjerne flaskehals, enten de nå er rent fysiske eller finnes i form av administrasjon og byråkrati. Organisering og eierskap av havner, omlastingsmuligheter og avgiftsproblematikk vil bli tatt opp, sammen med hurtiggående ferjer, flyfraktbehov osv. Kultur og turisme, miljøvern og utvikling av grønnere transportmidler blir også en del. Også ideer om å lage en transportbørs er kastet frem. Gjennom en slik børs skal det være mulig å utnytte ledig transportkapasitet i regionen”.

Det er åpenbart at et nettverk for høyere utdanning og forskning føyer seg naturlig inn i rekken av næringspolitiske utviklingstiltak for Nordsjøregionen, slik dette er illustrert over. INTERREG IICs påpekning (kfr. pkt. 1.3) av at næringslivet må kobles sterkere til kunnskapssentra, utdannings- og forskningsinstitusjoner i regionen, styrker også denne oppfatningen.

2.3 Naturressurser og kulturelt samkvem som basis for Nordsjøuniversitetet

Nordsjøregionen har mange ressurser; byer, havner, næringsgrener, naturressurser og naturlig og kulturell arv, alle med muligheter til å videreutvikles i et helhetsperspektiv for regionen. På den annen side er dette en miljømessig utsatt region som trenger en balanse mellom vekst og vern og en omfattende forvaltning av dens unike ressurser. Bosetting og bruk av naturressurser har over tid resultert i enestående landskap, både by- og landsbymessige. Urbanisering, intensivt jordbruk og industrialisering har belastet regionens biologiske diversitet, så vel som dens kulturelle særtrekk og miljøkvalitet.

I enkelte områder er presset mot intensiv bruk av jorden økende som følge av befolkningsvekst og økonomisk aktivitet. I andre områder har avtakende økonomisk aktivitet ført til nedgang i befolkning og til lavere utnyttelse og forbedring av de ressurser som finnes. For hele regionen trenges derfor både en samlet strategi og overføring av gode modeller for balansert vekst og vern mellom de ulike områdene.

Kystsonene er særlig utsatt, ikke minst den “litorale sone”, dvs. overgangen mellom land og hav. Her må både hensynet til befolkningsvekst, kommunikasjon og naturressurser på land balanseres mot behovet for å bevare Nordsjøen som en bærekraftig biotop. En langsiktig utfordring er å gjøre Nordsjøen fri for forurensninger, sikre fisket og fiskeoppdrettet der, samt videreutvikle sjøen som ferdselsåre.

INTERREG IIC ønsker å sette enkelte mål for dette forbedringsarbeidet, herunder;

- å beskytte kystsonene rundt Nordsjøen som naturlig og kulturelt arvegods, og som en basis for en sosialt, økonomisk og miljømessig bærekraftig utvikling som er regionalt balansert
- å skape et forurensningsfritt og sunt Nordsjø-økosystem
- å oppmuntre til å fremme økonomisk og sosial utvikling som er konsistent med bærekraftig bruk av naturressurser og beskyttelse av verdifulle naturområder
- å oppmuntre til utvikling av en godt planlagt og godt administrert bærekraftig kulturell reiseliv basert på miljømessige hensyn og med respekt for vår naturlige og kulturelle arv.

I disse målsettingene ligger det en naturlig agenda for utvikling av Nordsjøuniversitetets faglige fokus; oppgradering av Nordsjøen og Nordsjøregionens utvikling i bærekraftig retning. Her kan både forskning og undervisning knyttes til de ressurser denne regionen rår over, den utvikling som finner sted i de ulike områder, noen ekspanderer mens andre går tilbake, den felles historie man har, de modeller og eksempler på suksessrike satsninger man har lyktes å gjennomføre, osv. Forståelsen av den felles ressurs- og kulturarv denne regionen har, vil også definere rammen for den portefølje av aktiviteter de samarbeidende partnere setter sammen i et slikt forsknings- og undervisningsnettverk.

3 Nettverk som modell for samarbeid

Med seks land som mulige nedslagsfelt for et Nordsjøuniversitet, er det åpenbart at nettverk er en god modell for et slikt tiltak. Nettverket kan imidlertid organiseres på ulike måter og med ulike siktemål. Det er mulig å etablere et *institusjonsnettverk* hvor en rekke aktuelle høgskoler og universitet legger hele sitt studietilbud til grunn for samarbeidet, slik flere av utdanningsprogrammene i EU forutsetter. Det er mulig å lage et *fagområdenettverk* med mer avgrensede problemstillinger, f. eks. samarbeid innenfor kystforvaltning, energiproduksjon etc. Det er også mulig å lage et *regionbasert* nettverk, kanskje med utgangspunkt i historiske eller nåværende særtrekk og fortrinn, f. eks. innen økoturisme eller reiseliv.

Andre løsninger kan også være aktuelle. Hovedpoenget i starten er mer å utvikle et fokus for nettverkssamarbeidet, enn å velge bort enkelte muligheter. I det etterfølgende er en slik mulig kjerne for et Nordsjøuniversitet beskrevet noe mer.

3.1 Hva kan et Nordsjøuniversitet inneholde?

Nordsjøuniversitetet kan tenkes som nettverk der et visst antall høyskoler og universiteter (f. eks. én/et fra hhv. Norge, Danmark, Tyskland, Nederland, England og Skottland) går sammen om et felles studietilbud av et større antall ulike studieretninger. I første omgang bør disse ha direkte tilknytning til Nordsjøen, f. eks. innen marin økologi, (kystsoner-)planlegging, (sjø-)transport, olje-/gassvirksomhet, historiefag, arkeologi, reiseliv, meteorologi, geografi, språk mm. Sett under ett bør miljø- og ressursfag ha en fremtredende plass, likeså næringsutvikling og kultur. Etterhvert vil dette tilbudet kunne utvides med andre vanlige universitetsfag som matematikk, økonomi, IT etc.

Studietilbudet bør markedsføres som om de deltakende høyskoler/universiteter utgjorde ett eneste stort institutt, og en studieplass burde kunne gi adgang til det totale tilbudet i alle land. Opptakskravene burde videre inneholde en *plikt* til å studere i minst to, gjerne tre ulike land.

Studieplanene for enkelte studieretninger bør utarbeides/koordineres av minst tre deltakende institusjoner med muligheter for påbygninger og spesialiseringer når studentene skifter studieplass. Også fjernundervisning tvers over Nordsjøen må vurderes bygd inn som en naturlig del av utdanningen. Dette er også et prioritert område i INTERREG IIC. Slike undervisningsmodeller (med partnere i England og Irland) er under utvikling hos f. eks. HiS. Videre bør utvikling av språkferdigheter og kulturforståelse være en integrert del av opplegget. Studiefinansiering må være koordinert mellom landene. Utdanningsinstitusjonene bør også ha øremerkede personer som har et særskilt ansvar for tilretteleggingen av oppholdet for disse studentene (bolig, fadderordninger, velferdstilbud etc.)

Målet er, utover en vanlig akademisk utdanning, å utdanne studenter med en spesiell kompetanse knyttet til internasjonalt samarbeid. Studentene skal dessuten være fanebærere for utvikling av en egen "Nordsjø-identitet" som knytter regionene rundt dette havet tettere sammen. De særtrekk og utviklingsmuligheter som denne regionen innehar, som beskrevet i kapittel 2, må danne basis for profileringen av denne identiteten.

4 Faser og finansieringsbehov

Behovene for finansiering vil selvsagt variere for hvert trinn i utviklingsprosessen, og med omfanget og innretningen av selve nettverkstiltaket. Under er kostnadene i prosjektets tre første trinn anslått; forstudie, konseptfase og forsøksfase. Konseptfasen er tenkt gjennomført i år 1998-99 og forsøksfasen i år 2000-2002. Kostnadsoverslagene tar ikke med de ressurser som kreves av de deltakende institusjoner til løpende forberedelser og ideutvikling internt. Dette er kostnader hver institusjon bør kunne bære over egne budsjetter, evt. søke annen finansiering for å gjennomføre.

4.1 Kostnader

Aktivitet	Personell [kNOK]	Utstyr / Andre kostn. [kNOK]	SUM [kNOK]
1. Forstudie	25.000		25.000
2. Konseptutvikling	250.000	150.000	400.000
3. Forsøksfase	2.000.000	1.000.000	3.000.000
TOTALT	2.275.000	1.150.000	3.425.000

Oversikt over ressursbruk

Det samlede ressursbehov som her angis er ikke tenkt finansiert fra en kilde. Den største delen, NOK 3 millioner, er imidlertid tenkt søkt dekket over INTERREG IICS budsjetter.

4.2 Finansieringsformer og tidsplan

a) Finansiering til konseptutvikling og nettverksdannelse

(1) RF-Rogalandforskning utarbeider en liten forstudie der eksisterende eksempler på internasjonalt nettverkssamarbeid innen høyere utdanning registreres. Forstudien utføres innen utgangen av oktober 1997 og finansieres av Stavanger-regionens Europakontor.

(2) Rogaland fylkeskommune og Stavanger kommune tar initiativ til en bredere utredning der HiS/HSH er trukket inn som aktiv medspiller og der en foretar en beskrivelse og vurdering av potensielle samarbeidpartners utdanningsprofil. Deretter bør en gjøre konkrete sonderinger med utvalgte institusjoner og myndigheter rundt Nordsjøen.

(3) Det forberedes søknad til INTERREG IIC om delfinansiering av et samarbeidsprosjekt med sikte på å institusjonalisere ett eller noen få studietilbud. En skisse av prosjekt og partnersøk for dette formål er gjengitt i Vedlegg III. En slik søknad må legge mer vekt på utformingen og innholdet av selve konseptet for Nordjøuniversitet enn det som er angitt i forstudien. Det krever derfor en aktiv deltakelse fra høgskolene for å kunne realiseres. For å kunne komme i betraktning innen INTERREG IIC, må søknaden være oversendt Nordsjøsekretariatet i Danmark innen utgangen av første kvartal 1998.

Konseptutvikling og nettverksdannelse gjennomføres i perioden 1.1.1998 - 31.12.1999 og søkes finansiert av Fylkeskommunen over budsjettet til Utvalg for høyere utdanning og forskning. Separat søknad om finansiering sendes uten nærmere opphold til Fylkeskommunen.

b) Finansiering for prøveperioden.

Søknader under INTERREG IIC skal være Europakommisjonen i hende seks måneder etter kunngjøring i Official Journal. De interesserte land skal i sin tur avgi en såkalt "Declaration of Intent", hvor bl.a. deres villighet til å bære sine kostnadsandeler klarlegges. Det vil være naturlig at det fra hver samarbeidsregion utarbeides en slik erklæring i fellesskap. En skisse til en slik erklæring er gjengitt i Vedlegg III.

INTERREG IIC behandler Norge som såkalt "tredjeland", dvs. som parter utenfor EU. Derfor må Norge betale 100% av kostnadene for utviklingen av prosjektet selv, dvs. dekke de kostnader som påløper aktiviteter som planlegges eller utføres i Norge. Det er Kommunaldepartementet som forvalter det norske myndighetsansvaret i denne sammenheng.

Den samlede rammen for INTERREG IIC deltakelse er totalt på 250 MNOK. De norske midlene er beregnet til 35 MNOK, hvorav midlene fra KAD utgjør 50% av dette. For enkeltvis norske prosjekter må altså 50% finansieres på annen måte enn fra KADs budsjett.

Forsøksperioden starter 1.1.1999 som en naturlig utvidelse av konsept- og nettverksfasen og avsluttes med en evaluering 31.12.2001. Samfinansiering bør tilstrebes hvor KAD, KUF, høgskolene og bykommunene forpliktes som bidragsytere.

Finansiering for EU samarbeidspartnere skjer utenfor den norske andelen av programmets budsjett.

c) Finansiering på lengre sikt: Ønskelig er en blandet EU- og nasjonal finansiering. INTERREG IIC kan imidlertid kun være en kilde til et oppstartingsstøtte for å synliggjøre realiteten i og nytten av opplegget. For å få vedvarende EU-støtte, må integrasjonstanken være fremtredende. Finansiering på lang sikt må baseres på andre kilder enn de som her nevnes.

4.3 Partnersøk

Det fins mange aktuelle samarbeidspartnere i de områder som tilhører Nordsjøregionen. Avgjørende for de endelige valg er imidlertid hvilke fagtilbud institusjonene har og hvordan samarbeidsrelasjonene med lokale myndigheter er. I tillegg kommer at samarbeidspartene må ha en egeninteresse i å utvikle, etablere og drive et slikt nettverkstiltak.

I de 80 "fylker" som omfattes av regionens grenser, fins det høyere utdanningsinstitusjoner i de aller fleste. Det gir et godt grunnlag for å finne partnere som passer til HiS/HSH.

4.4 Felles studieplan

Det må utvikles en felles studieplan basert på komplementaritet av tilbud blant partnere. De fag og kurs som skal tilbys må med andre ord ikke være konkurrerende til hverandre,

men kunne komplettere hverandre i en bredt anlagt valgmeny for studentene. Samtidig er det viktig at porteføljen av tilbud i første fase har klar forankring til Nordsjøprofilen. Dette arbeidet må gjøres i konseptfasen 1998-1999. Selve rammen for denne studieplanen må imidlertid foreligge som tentativ skisse ved søknaden til INTERREG IIC.

4.5 Markedsføring

Det må utarbeides et opplegg for en felles markedsføring av studietilbudet i alle aktuelle regioner. Opplegget må være ferdig tidlig i 1999 for å kunne settes i verk i tide for selve forsøksfasen. På dette feltet finnes det mange lærdommer å høste fra de ulike utdanningsprogrammer innen EU som høgskolene allerede deltar i, f. eks. Erasmus og Sokrates.

5 Hva bør nå gjøres?

5.1 Hvem bør delta?

Fra norsk side kan det være flere samarbeidsparter om et slikt initiativ. Utdanningsinstitusjonene sammen med byene bør engasjere seg i utviklingen av nettverket. I Rogaland bør høgskolene og byregionene i Stavanger og Stord/Haugesund delta. Relasjonene til Bergensmiljøene er styrket i den senere tid og der kan både Universitetet og havforskningsmiljøene, sammen med byen være deltakere. I lys av diskusjonen om et femte universitet i Norge kan Høgskolen i Agder og Kristiansand by også være interessante samarbeidsparter. Utdanningsinstitusjonene som danner nettverket må passe til hverandre rent faglig og kunne gi komplementære utdanningstilbud. Dessuten bør de fleste være plassert på samme nivå i de nasjonale utdanningssystemene, dvs. som høgskoler eller som "regionale universitet". Det vil gi en likevekt i det internasjonale samarbeidet og ikke støte an mot det etablerte nasjonale universitetssystemets hegemoni.

5.2 Hvordan gå fram for å realisere Nordsjøuniversitetet?

a) Initiativ: Det er viktig å påpeke at det er byene og regionene (dvs. politikere og myndigheter) som bør engasjere seg i å opprette et Nordsjø-nettverk innen høyere utdanning. Høgskolene og universitetene selv er ofte for mye splittet innad til å klare en slik satsing på egen hånd. Deres utekontakter i dag går gjerne i mange forskjellige retninger og er ikke sjelden avhengige av enkeltpersoners preferanser. Dessuten bør det ad politisk vei gis incentiv i form av finansielle ressurser til nettverksoppbygging.

Stavanger og Rogaland bør være initiativtakere vis à vis andre Nordsjø-regioner og -byer for således å kunne sitte i førersetet og bestemme "spillereglene" i den videre strategiske utvelgelsesprosessen.

b) Utvalg av nettverksdeltakere: Det bør velges universiteter og høyskoler i andre Nordsjø-land som "passer" til HiS/HSN på to måter: For det første bør deres kompetanse framstå som komplementær til HiS/HSNs utdanningstilbud (og HiS/HSNs ønsker om framtidige utdanningstilbud). For det andre bør vedkommende institusjoners stilling i sine respektive nasjonale høyskolesystem være noenlunde likt HiS/HSNs stilling. Dermed bør en ikke primært sikte mot å etablere kontakt med de nasjonale knutepunktsuniversitetene. Man bør heller velge (regionale) universiteter og faghøyskoler som ønsker å styrke sin egen posisjon i forhold til andre nasjonale konkurrenter. Det bør imidlertid være noenlunde likevekt mellom partene.

Det er selvfølgelig en fordel hvis en kan bygge videre på allerede etablerte kontakter mellom enkelte institusjoner. Også dette kan være et element i utvelgesprosessen. En liste over nåværende samarbeidsparter innenfor Nordsjøregionen finnes i Vedlegg I/II.

6 Konklusjon

Det er naturlig at Rogaland er pådriver for et Nordsjøuniversitet. Her fins både nasjonale og internasjonale kontakter, kommunikasjonene er topp moderne og forbindelsene til mange mulige samarbeidsparter er allerede etablert. Dessuten er det et godt samarbeid mellom kommunal forvaltning, næringsliv og utdanningsinstitusjonene. Med Rogaland i førersetet kan det bety at andre norske samarbeidspartnere ikke er aktuelle i denne fasen.

Det er en gunstig tid for å kunne nå frem med et slikt prosjekt. Gjennom INTERREG IIC har EU signalisert en anerkjennelse av og en støtte til Nordsjø-regionen som geografisk, kulturell og økonomisk enhet. Programmet oppfordrer også til nettverk mellom mellomstore byer og til grenseregionalt samarbeid om utdanning og forskning. EU har dessuten generelt en positiv holdning til tiltak som styrker den europeisk integrasjonen på tvers av landegrensene. Også Norges holdning til samarbeid med EU-land og deltakelse i utdannings- og forskningsnettverk er stigende.

Rent praktisk burde mulighetene for å etablere et Nordsjøuniversitet være rimelig gode. Både høyskolene og myndighetene har erfaring med internasjonalt samarbeid. Dessuten har man et administrativt og faglig apparat som gjør det lettere enn tidligere å sette i verk en utdanning og FoU-aktiviteter på et internasjonalt grunnlag.

For Rogaland vil et Nordsjøuniversitet kunne bidra til oppgradering av høyskolenes kompetanse og anseelse. I et lengre tidsperspektiv vil kanskje dette være det mest avgjørende moment for å satse på å gjennomføre et slikt prosjekt.

Vedlegg

Vedlegg I

Høgskolen Stord/Haugesund

Utvexlings- og Samarbeidsinstitusjoner

Danmark	<ul style="list-style-type: none"> • Haslev Seminarium
Sverige	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen aktuelle
Holland	<ul style="list-style-type: none"> • Nordelijke Hogeschool, Leuwarden • Hanzehogeschool, Groningen
Tyskland	<ul style="list-style-type: none"> • Universität Lüneburg, Lüneburg
England	<ul style="list-style-type: none"> • University of Northumbria, Newcastle upon Tyne
Skottland	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen aktuelle

Vedlegg II

Høgskolen i Stavanger:

Utvekslings- og Samarbeidsinstitusjoner

Danmark	Aalborg Universitet
Sverige	<ul style="list-style-type: none"> • Gøteborgs Universitet • Chalmers Tekniska Högskola
Holland	<ul style="list-style-type: none"> • Haaga Institute, School & Hotel, Restaurant and Tourism Management ??????????????
Tyskland	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen aktuelle
England	<ul style="list-style-type: none"> • University of York • University of Newcastle • University of Northumbria, Newcastle
Skottland	<ul style="list-style-type: none"> • Robert Gordon University, Aberdeen • Northern College, Dundee

Vedlegg III

Partnersearch

Project Ideas/Partnersearch Interreg IIC/North Sea	
NUTS 1 Region NUTS 3 Region Applicants (address, phone/faxnumber)	Norway Rogaland County Stavanger College (SC), P. O. Box 2557, N-4004 Stavanger, Norway. Phone: +47 51 83 41 00 Fax: + 47 51 83 10 50 Stord/Haugesund College (S/HC), N-5414 Rommetveit, Norway. Phone: +47 53 49 13 00 Fax: + 47 53 49 13 97
Contact person (name, position & email address)	Erik Leif Eriksen, Vice-Chancellor SC erik.l.eriksen@adm.his.no Georg Førland, College Rector S/HC georg.forland@hsh.no
Project title	NORTH SEA UNIVERSITY COLLEGE
Project description (in headwords)	NETWORK FOR NORTH SEA DEDICATED HIGHER EDUCATION Identify partners and establish a network of (university) colleges along the North Sea coast line Develop a joint curriculum based on the complementarity of studies amongst the partners Marketing of the new curriculum
Estimated budget	ECU 125,000 annually over three years, total ECU 375,000
Partners/partner search (list of present or potential partners)	At least one partner in every national part of the North Sea region as indicated on the Interreg IIC map

Vedlegg IV

Nomenclature of territorial units (NUTS- regions)

TABLE 1

The North Sea Region NUTS regions by country				
State	NUTS 1 regions	NUTS 2 regions	NUTS 3 regions	Other regions
Denmark	Denmark	Denmark	North Jutland	
			Viborg	
			Ringkjøbing	
			Ribe	
			South Jutland	
Sweden	Sweden	Västsverige	Göteborg og Bohus län	
			Hallands län	
			Älvsborg län	
			Skaraborgs län	
		Norra Mellansverige	Värmlands län	
The Netherlands	Noord-Nederland	Friesland	Noord-Friesland	
			Zuidwest-Friesland	
			Zuidoost-Friesland	
		Groningen	Oost-Groningen	
			Delfzijl en omgeving	
			Overig Groningen	
		Drenthe	Noord-Drenthe	
			Zuidoost-Drenthe	
			Zuidwest-Drenthe	
	Oost-Nederland	Overijssel	Noord-Overijssel	
			Zuidwest-Overijssel	
			Twente	
		Flevoland	Flevoland	
	West-Nederland	Noord-Holland	Kop van Noord-Holland	
			Alkmaar en omgeving	

TABLE 1

The North Sea Region NUTS regions by country				
State	NUTS 1 regions	NUTS 2 regions	NUTS 3 regions	Other regions
Germany	Hamburg	Hamburg	Hamburg	
	Bremen	Bremen	Bremen, Kreisfreie Stadt	
			Bremerhaven, KreisfreieStadt	
	Schleswig-Holstein	Schleswig-Holstein	Flensburg, KreisfreieStadt	
			Kiel, KreisfreieStadt	
			Lübeck, KreisfreieStadt	
			Neumunster, KreisfreieStadt	
			Dietmarschen	
			Herzogtum Lauenburg	
			Nordfriesland	
			Ostholstein	
			Pinneberg	
			Plön	
			Rendsburg-Eckernförde	
			Schleswig-Flensburg	
			Segeberg	
			Steinburg	
			Stormarn	
	Niedersachsen	Hannover	Diepholz	
		Lüneburg	Celle	
			Cuxhaven	
			Harburg	
			Lüchow-Dannenberg	
			Lüneburg, Landkreis	
			Osterholz	
			Rotenburg (Wümme)	
			Soltau-Fallingbostel	
			Stade	
			Uelzen	
			Verden	

TABLE 1

The North Sea Region NUTS regions by country				
State	NUTS 1 regions	NUTS 2 regions	NUTS 3 regions	Other regions
		Weser-Ems	Delmenhorst, Kreisfreie Stadt	
			Emden, Kreisfreie Stadt	
			Oldenburg, Kreisfreie Stadt	
			Osnabrück, Kreisfreie Stadt	
			Wilhelmshaven, KreisfreieStadt	
			Ammerland	
			Aurich	
			Cloppenburg	
			Emsland	
			Friesland	
			Grafschaft Bentheim	
			Leer	
			Odenburg, Landkreis	
			Osnabrück, Landkreis	
			Vechta	
			Wesermarsch	
			Wittmund	
United Kingdom	Scotland	Borders-Central- Fife-Lothian-Tayside	Borders	
			Central	Stirling
				Clackmannashir
				Falkirk
			Fife	
			Lothian	West Lothian
				City of
				Midlothian
				East Lothian
			Tayside	Perthshire and Kinross
				Angus
				Dundee City

TABLE 1

The North Sea Region NUTS regions by country				
State	NUTS 1 regions	NUTS 2 regions	NUTS 3 regions	Other regions
		Highlands, Islands	Highlands	
			Islands (only Shetland Islands and Orkney islands)	Shetland Islands
				Orkney Islands
		Grampian	Grampian	Moray
				Aberdeenshire
				Aberdeen City
	North	Cleveland, Durham	Cleveland	Hartlepool
				Stockton-on-Tees
				Middlesbrough
				Redcar
			Durham	
		Northumberland, Tyne and Wear	Northumberland	
			Tyne and Wear	Newcastle upon Tyne
				North Tyneside
				Gateshead
				South Tyneside
				Sunderland
	Yorkshire and Humberside	Humberside	Humberside	Kingston upon Hull
		North Yorkshire	North Yorkshire	York
				East Riding of Yorkshire
		South Yorkshire	South Yorkshire	Barnsley
				Doncaster
				Sheffield
				Rotherham

TABLE 1

The North Sea Region NUTS regions by country				
State	NUTS 1 regions	NUTS 2 regions	NUTS 3 regions	Other regions
		West Yorkshire	West Yorkshire	Bradford
				Leeds
				Calderdale
				Kirkless
				Wakefield
	East Midlands	Derbyshire, Nottinghamshire	Derbyshire	
			Nottinghamshire	
		Lincolnshire	Lincolnshire	North Lincolnshire
				North East Lincolnshire
		Leicestershire, Northamptonshire	Leicestershire	
			Northamptonshire	
	East Anglia	East Anglia	Cambridgeshire	
			Norfolk	
			Suffolk	
Norway	Norge		Østfold	
			Akershus	
			Oslo	
			Buskerud	
			Vestfold	
			Telemark	
			Aust-Agder	
			Vest-Agder	
			Rogaland	
			Hordaland	
			Sogn og Fjordane	
			Møre og Romsdal	
			Sør-Trøndelag	

Vedlegg V

Oversikt over Interreg IIC programmet

NORTH SEA - Interreg IIC Joint Management Structure

MONITORING COMMITTEE

- 3 representatives from each of the countries: (Denmark, Germany, Netherlands, Norway, Sweden and United Kingdom) 2 from national level and 1 from regional level.
- 2 representatives from the European Commission
- The chairman of the Management Committee
- The co-chairman of the Management Committee

MANAGEMENT COMMITTEE

- 3 representatives from each of the countries: (Denmark, Germany, Netherlands, Norway, Sweden and United Kingdom) 1 from national level and 2 from regional level.

SECRETARIAT

c/o Viborg Amt

FIG 1

NORTH SEA INTERREG IIC Application Procedure

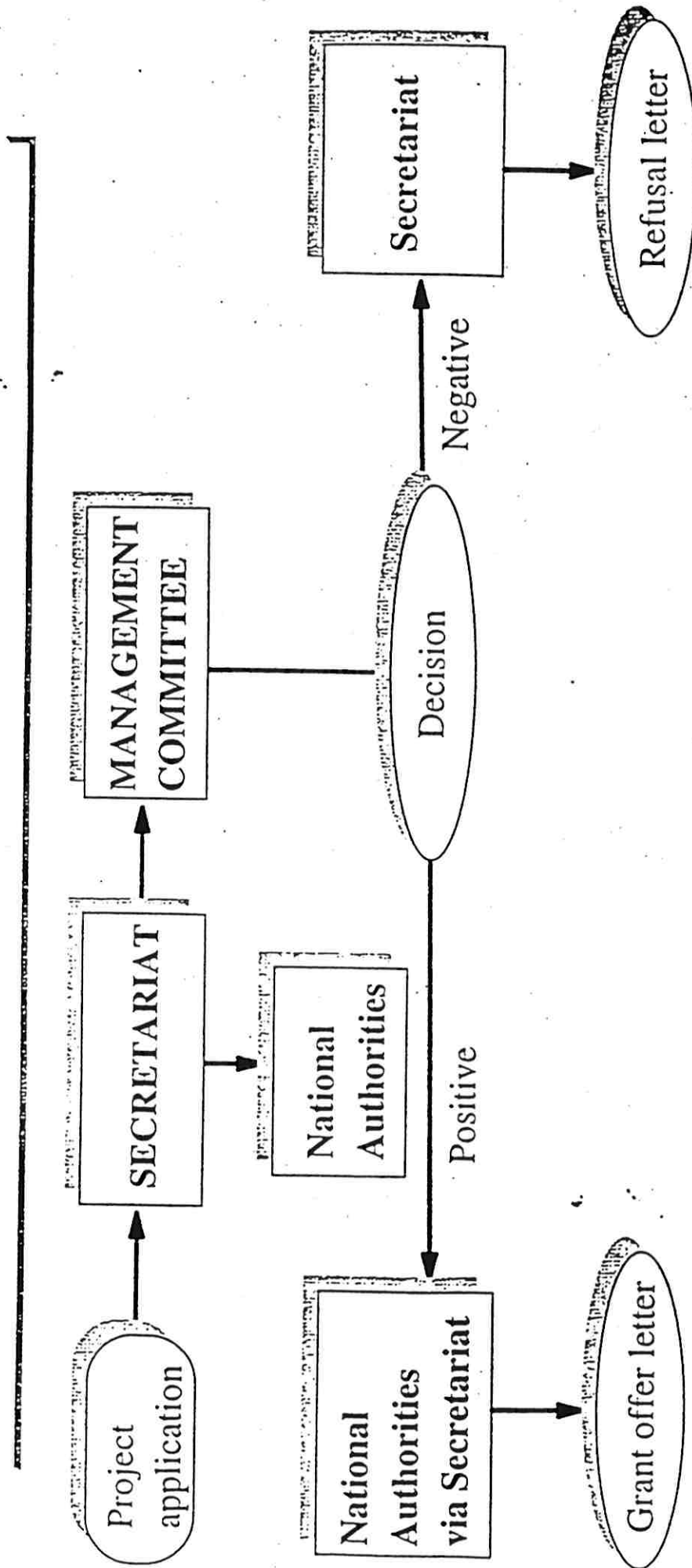

FIG 2

NORTH SEA INTERREG IIC

Financial Procedure

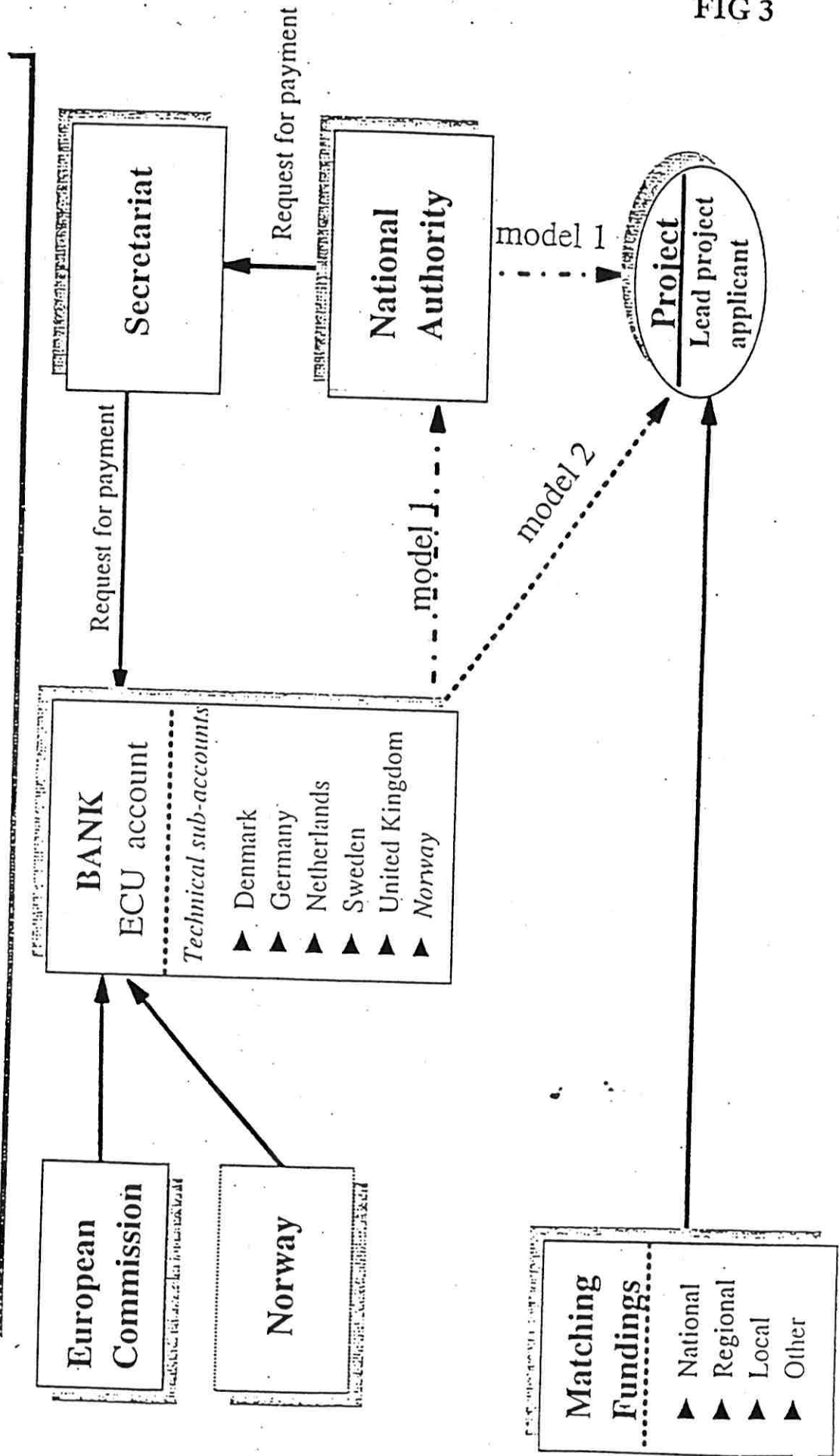

FIG 3